

Historien om Broager Danske Folkebørnehavn, nu Broager Private Børnehavn.

I anledningen af børnehavnens 80 års fødselsdag den 10. august 2021

1941 - 2016

2016 -

Broager Danske Folkebørnehave

Børnehaven startede den 10. august 1941 som et modtræk mod tyskernes forsøg på at skaffe forøget tilgang til den tyske børnehaven og skole i Vestergade.

Planerne om at åbne en dansk børnehaven i Broager startede i foråret 1941, hvor Broagerlands danske forening indkaldte til møde med det formål at stifte "Broager Folkebørnehaveforening".

Broager havde en talrig arbejderstand, som ikke havde de bedste økonomiske vilkår. Tyskerne udnyttede dette ved at tilbyde gaver og hjælp af forskellig art mod at familierne tilmeldte deres børn i den tyske børnehaven/skole. Foreningen Dansk Samfund så det derfor som nødvendigt at oprette en dansk børnehaven i Broager.

Broager Folkebørnehaveforening startede med ca. 150 medlemmer, og foreningen skulle ud at finde egnede lokaler til at starte børnehaven op i. Foreningen fik tilbudt leje af villaen på Sct. Pauli nr. 20, som var særdeles velegnet til formålet.

Bestyrelsen skulle nu ud at finde økonomisk støtte til oprettelse af børnehaven. De blev støttet af en del danske foreninger og af private borgere i Broager. Men den største støtte kom fra Frederiksberg kommune, der tegnede Faderskab for Broager Danske Børnehaven, hvorigennem de ydede en særlig indsats til det Sønderjyske område.

Den daglige leder af børnehaven blev frøken Else Jeppesen (senere fru Sørensen), som startede med 54 børn tilmeldt (betalingen for at få børnene passet udgjorde i 1941 2 kr. pr. barn pr. måned).

Bodil Tornø
2011-2017

Kirsten Kirkeby Mau
2017-2019

Heidi Karstensen
2019-?

Ledere gennem ti- den

Fru Else Sørensen
1941 - 1980

Boy Lindholm
1980 - 1996

Gorm Wendt
1997 - 2000

Gerda Clausen
2001 - 2011

Indvielsen af børnehaven blev fejret i stor stil den 10. august 1941 med taler, sange og andre festligheder.

Børnehaven under 2. verdenskrig

Nu skulle dagligdagen til at begynde, og den bar præg af den krig der hærgede i landet. Der skulle træffes forholdsregler i tilfælde af bomber og luftskyts. Fx hang der ud over Flensborg fjord en masse store luftballoner, som havde til hensigt at forhindre de allierede i at gå for tæt ned på Flensborg med deres bombemaskiner. Ballonerne kunne ses meget tydeligt fra ejendommen på Sct. Pauli, men børnene var heldigvis for små til at forstå alvoren bag.

Kongeligt besøg

Danmarks daværende kronprinsepar, Ingrid og Frederik var på sommerferie på Gråsten Slot. De havde ligeledes hørt om den danske børnehave i Broager, og havde også støttet etableringen af børnehaven igennem Kronprinsessens Fond. Kronprinseparret ønskede at aflægge børnehaven et besøg, og derfor kom de cyklende til børnehaven den 25. august 1941. Dette var en stor dag for både børn og voksne.

Dronning Ingrid på besøg

Grundet krigen og den manglende madforsyning blev der i 1943 indført vægt- og højdekontrol for at sikre børnenes ve og vel. Læge Dirksen afholdt ligeledes et forældremøde med den hensigt at vejlede om ernæring og kost.

På et tidspunkt blev bygningen på Sct. Pauli inddraget af tyskerne, som skulle bruge bygningen til deres kommandocentral. Børnehaven blev

14 **GråstenAvis** Fokus på Broager

Hønsene Fru Sørensen, Maddie og Cruella lever et godt liv, mens de er i Broager Private Børnehus, men på et tidspunkt er det slut, og så bliver de fortæret.

Hønseholdet er fortroligt med børnene og her børnehaveder Heidi Karstensen, for de er vant til, der vanker mad og godt selskab af både børn og voksne.

Det er et led i at bibringe børnene lærdom om bæredygtighed, at Broager Private Børnehus har hønseshold, som ender på spisebordet, efter de har haft et godt hønseliv.

Børnehus med eget hønseshold

Al Lise Kristensen

I Broager Private Børnehus lærer de 31 børn om bæredygtighed ud fra jord til bord princippet.

Børnehuset har et hønseshold på tre styks, som er til stor glæde for børneflokket. De hjælper til med at fodre og følger

hønernes færdes, når fjerkræet dagligt er del af livet på legepladsen. Efter to år er det slut. Så får Fru Sørensen, Maddie og Cruella kappet hovederne af, og børnene spiser dem i fællesskab.

Sidst blev der kogt suppe på et par høns, som børnene havde passet og plejet i to år. Så kommer

de under øksen med en kyndig pædagog som vejleder.

"Det var en mega god oplevelse. Ingen af børnene havde noget imod at spise hønsene. Det giver dem et indblik i, hvor maden kommer fra," siger børnehaveder Heidi Karstensen.

Fru Sørensen hed børnehusets første børnehaveder. Kaninen Gerda er også navnet på en tidligere leder.

Broager Private Børnehus har siden 1947 haft til huse i Vestergade, hvor grænseforeningen, private og fonde sørgede for hjemlige omgivelser til Broagers danske børnehaver.

Broager Private Børnehus er en lille hjemlig præget børnehave i en villa med en privat og hyggelig indretning.

Børnene leger på gulvet i børnehavederens kontor. "Jeg er sammen med børnene 98 procent af min tid. Det er så hyggeligt at have dem herinde," siger Heidi Karstensen, der sagtens kan få det administrative og pædagogiske til at gå hånd i hånd, for hun lader sig ikke forstyrre af, et par børn leger med biler under skrivebordet.

Kaniner

Kaninen Gerda danner par med Osvald. De har tre unger. Kaninerne befinder sig i en løbegård, hvor børnene følger deres

færden. Kaninerne bliver ikke slaget. Osvald har sine enmærker afskåret fra de andre kaniner, indtil han er kastreret, da han kan være svær at styre.

"Kaninerne er til at hygge med. De giver færre konflikter. Børn, der har svært ved at fordybe sig, kan gå ind og klappe kaninerne. Så kommer barnet ud, når det er klar til at lege. Det skaber ro på legepladsen. Løbegården har tre klappesten til at sidde på. Børnene har lært, kaninerne skal have ro, når de går ind i buret, som er deres eget hjem. Man skal acceptere, når de gerne vil have lov at være lidt for sig selv," fortæller Heidi Karstensen.

Kaniner har nemlig også ret til privatlivets fred. Personalet skiftes til at sørge for dyrene på heligtage og fridage.

80-års jubilæum

Børnehuset har 80 års jubilæum i august i år. Det startede i 1941 under navnet Broager Folkebørnehave. Børnehuset blev privat i 2015.

"Vi er normeret til 50 børn. Der bliver langsomt fyldt op de kommende måneder. Vi har lige sendt 15 børn i skole og SFO. Der er venteliste og indskrevne børn helt frem til 2024," siger børnehavederen, der må gøre sig tanke om, hvilket eksempel af børnehusets dyrehold monstro engang vil lyde navnet Heidi! •

Hunkaninen Gerda med sine tre unger må undvære far Osvald, til han er kastreret, og så er det slut med kaninavl i Broager Private Børnehus.

Derudover har vi anskaffet 3 høns under et projekt om bæredygtighed. De går dagligt frit på legepladsen og børnene hjælper til med pasningen. Når tiden er, bliver hønsene slagtet og spist, selvfølgelig med børnenes deltagelse.

Den ene høne, som er opkaldt efter Fru. Sørensen, har for nyligt ruget 5 kyllinger ud - til stor fornøjelse og hygge for hele huset.

Til børnenes store begejstring er kaninerne Gerda, Bodil og Oswald også flyttet ind. Gerda og Oswald har i juni 2021 fået 4 unger. Kaninerne er ikke en del af projektet om bæredygtighed, men kommet til for at lære børnene at

tage ansvar for dyr, samt skabe ro til de børn, som har udfordringer i den frie leg og højt til loftet.

Vi er et hus med fuld fart på, mange gode pædagogiske ideer og en faglig kompetent personalegruppe.

dog ved med at eksistere, da klaverlærer Klein på Ringgade stillede en lejlighed til rådighed. Børnehaven nåede dog at flytte tilbage til bygningen på Sct. Pauli inden den nye bygning i Vestergade stod klar den 2. maj 1947.

Børnehaven flytter ind på Vestergade

Bygningen på Vestergade blev bl.a. opført for midler, der var samlet ind via en byggefond som bl.a. samlede penge ind via basarer. Desuden kom der store tilskud fra Frederiksberg Kommune, forskellige fonde og foreninger samt Børnehaveforeningens mange medlemmer. Bygningen kostede 58.000 kr. at opføre. "Komiteen for støtte til danske Børnehaver i Sønderjylland" ydede halvdelen af udgifterne, og var dermed den største bidragsyder med et tilskud på 29.000 kr.

Børnehaveforeningens medlemmer havde selv samlet 10.000 kr. ind til en byggefond. Grunden som bygningen er opført på, blev udstykket fra den bagvedliggende grund der grænser ud imod Storegade (tidligere læge Dirksen's grund). Grunden kostede 4,5 kr. pr. kvadratmeter.

Børnehaven blev indrettet med 2 stuer til børnene i stueetagen og en lejlighed på 1. sal, hvor lederen fru Sørensen boede med sin familie frem til 1970, hvor hun flyttede i eget hus.

Børnehavens drift var i stor stil betinget af fonde, foreningers og private personers støtte.

1.april 1948 besluttede sognerådet at yde tilskud til børnehaven, hvilket man så som en stor anerkendelse og berettigelse af børnehaven. Trods disse store bidrag var det ikke nok til børnehavens drift, og det blev i 1952 nødvendigt at fordoble det månedlige kontingent.

Hverdagen hos Fru Sørensen

Børnehaven fungerede frem til 60'erne som en halvdagsbørnehave, hvor børnene blev sendt hjem til middag for at spise. Børnene blev ikke hentet i børnehaven, men blev sendt af sted af personalet, og fandt selv hjem. De børn der skulle med bussen til Skelde og Dynt blev fulgt til busstationen af de ansatte, og fandt så selv hjem derfra.

Fru Sørensen tilbød at tage de børn, der havde brug for middagspasning med i sit private hjem.

Brandbil som klatrestativ

Fru Sørensen og de ansatte sørgede for, at hvert barn havde et håndklæde og vaskeklud med dens mærke broderet på, så der ikke var tvivl om tilhørsforholdet. Disse mærker har børnehaven valgt at bibeholde, og de findes stadig i dag på garderobepladserne og andre ting, der tilhører det enkelte barn.

Efter et halvt år som konstitueret leder, bliver hun fastansat i november 2019 og er det stadig dags dato.

Heidi Karstensen formår at udvikle børnehaven, med mange nye tiltag, men samtidig bevare de gode værdier, det hjemlige præg og et højt fagligt niveau hos hele personalegruppen. Ydermere har hun etableret et givtigt samarbejde med de private pasningsordninger i nærområdet. Dette nyder både kommende børn og forældre godt af.

2021 - her er vi nu

Vi har i 2021 igen investeret i børnehusets fremtid, ved at købe en ny klatreborg, til stor glæde for børnene. Den er farvestrålende og indbyder til mange timers leg samt motorisk udvikling.

2021 blev også året hvor vi fik vores egen støtteforening, som har til formål at skaffe midler til vores egen bus.

Ny klatreborg 2021

Lederskifte

Efter 5 år med rivende udvikling, var det tid til, at daglig leder Bodil Tornø gik på efterløn. Hun har sat sit tydelige aftryk og efterlod en børnehave i forandring, men stadig med respekt for de gamle værdier.

Bodil Tornøs efterfølger bliver Kirsten Kirkeby Mau. Under hendes tid, genoptages koloniture for hele huset. Vi besøger Sundeved Centret i 2018 med stor succes for både børn og voksne.

Koloni Sundevedcentret 2018

Kirsten Kirkeby Maus tid som leder stopper efter 2 år. Under hendes opsigelse bliver Heidi Karstensen konstitueret som leder i Maj 2019.

Heidi Karstensen er et kendt ansigt i børnehuset. Hun har på dette tidspunkt været pædagog i huset i 10 år, samt souschef i en længere år-række.

De ansatte i børnehaven skulle bære uniform, som bestod af en nederdel samt forklæde. Uniformen var pligt indtil midten af 60'erne.

De ansatte fik megen tid til at gå med andre gøremål end børnepasning. Der skulle gøres rent, vaskes tøj i gruekedlen i kælderen, stryges, repareres dukketøj, sy stropper i håndklæder, lave udklædningstøj til teater, hatte til hvert barn til fastelavn mm.

Beskederne der skulle med børnene hjem blev skrevet i hånden til hvert enkelt barn.

Børnehaven blev opvarmet med kul, så der skulle ligeledes fyldes på ovnen i kælderen.

Små indblik i hverdagen med fru Sørensen som leder:

Når der var tordenvejr var det ofte forbundet med en del uro blandt børnene, så fru Sørensen fandt på at dele blikkrus rundt til børnene, hvor de så fik lov til at lave æggesnaps af sukker og æg. Larmen, når der blev rørt i blikkrusene, overdøvede tordenvejret og utrygheden forsvandt.

Fru Sørensen havde sit "kontor" i stueetagen imellem børnene. Her sad hun, når der skulle laves administrative opgaver samt tages imod penge for at få børnene passet. Fru Sørensen solgte ligeledes medlemskort til børnehavens forening samt var ansvarlig for opkrævning af kontingenter hertil. Fru Sørensen administrerede ligeledes ventelisten til børnehaven.

Når man på stuerne skulle spise madpakker, sad børnene ved de små borde for sig selv, og de voksne ved et andet bord. Det var så muligt for de voksne at drøfte arbejdsfordelinger og pro-

blemer, imens de indtog deres madpakke (datidens personalemøde!).

Huset bar bræg af, at fru Sørensen levede med sin familie i huset. Hun boede her sammen med sin mand og deres 3 piger Kirsten, Bodil og Mette. Bl.a. havde fru Sørensens mand Rasmus en stor væv stående i kælderen, hvorpå han vævede duge, viskestykker mm. på bestilling.

Når der skulle laves kaffe til forældremøder var Rasmus i gang. Så blev der kogt vand på gruekedlen i kælderen, og brygget kaffe i en mælkespand.

Omkring 1970 flytter fru Sørensen i eget hus, og der blev behov for at etablere endnu en børnegruppe, som indrettes i hendes tidligere lejlighed på 1. sal. Herefter består børnehaven af 2 heldagsgrupper og 2 halvdagsgrupper.

Børnehaven bliver kommunal

Med årene voksede ventelisten til børnehaven så meget, at der blev behov for endnu en børnehave i Broager. Med initiativ fra Broager Danske Børnehaves bestyrelse blev det i 1970/71 besluttet at bygge Børnegården Nejs. De to børnehaver havde fælles bestyrelse de første 2-3 år. Herefter blev der valgt en bestyrelse for hver børnehave, og børnehaverne har siden da fungeret som 2 selvstændige institutioner, men med Broager Danske Børnehave som ejer.

I forbindelse med vedtagelsen af bistandsloven i 1976 får børnehaven en driftsoverenskomst med Broager Kommune. Børnehaven har indtil da hovedsagelig været drevet for midler fra fonde, foreninger, private mm.

Fru Sørensen var leder af børnehaven frem til 1980, hvor Boy Lindholm overtog lederposten i børnehaven. Boy var leder frem til 1996.

Dagen blev fejret med et teaterstykke om formiddagen for børn og personale, efterfulgt af et åbent hus arrangement for alle.

En af de besøgende denne dag var Frederik Andersen, tidligere børnehavebarn. Læs hans historie herunder.

JYSKEVESTKYSTEN TORSDAG 8. AUGUST 2016 SDR SØNDE

Høj allesammen velkommen til 75 års fødselsdag. Foto: Tino Bartsfeldt

Risikoen for røvfuld eksisterer ikke mere

Jubilæum: Børnehaven på Vestergade i Broager er 75 år. Den halvrunde dag blev markeret med åbent hus og indvielse af ny legeplads med cykelbane. Frederik Andersen gik der i 1948-52 og kiggede ind.

At Holger Jepsen, hsj@dk

BROAGER: Tilsyneladende er børn, forældre og medarbejdere glade og tilfredse med, at den 75 år gamle børnehaven på Vestergade i år er blevet privat. I hvert fald har det vist sig, at interessen er stigende, og antallet af børn stiger. Nu er der 47 børn, og til maj er det blevet til 48.

– Så skal vi heller ikke være flere. Jeg kan ikke forklare, hvorfor vi får så mange børn nu. Men vi har rigtig mange på venteliste både i 2017 og 2018, og det er vi meget glade for, siger børnehavleder Roslil Torne. For byrådene og personalet er stort set det samme, som da den var en selvstændig institution med driftsaftale med Sønderborg Kommune.

Netop kommunen fik en bredside af den tidligere leder Gerda Clausen.

– Den forståelse for børnehaven vi havde i Broager Kommune, forsvandt helt efter kommunesammenlægningen, sagde hun. Derefter greb hun saksen og klippede svoren til en ny legeplads med cykelbane, et areal købt af naboen, der tidligere har haft tennisbane der.

Fidde er blevet stor

Blandt gæsterne til det åbne hus, i anledningen af børnehavens 75 års fødselsdag, var Frederik Andersen. Da han var en lille dreng i 1948 kom han i børnehaven på Vestergade.

– Da var vi jo også 50 børn. Men kun i den gamle del af huset og kun i stuetagen, for børnehaven

Hvis det ikke hjalp at komme i skammekrogen, kunne det godt give en røvfuld. Det sludrede man jo ikke om, når man kom hjem. For så risikerede man at få en mere.

FREDERIK ANDERSEN, TIDLIGERE BØRNEHAVEBARN

Den risiko er elimineret for lange siden – også før børnehaven blev privat.

– Men det er sjovt at se det igen. Det er jo ligesom det, der er magneten, der har trukket mig herhen i dag. At jeg selv har gået her, siger Frederik Andersen.

Den risiko er elimineret for lange siden – også før børnehaven blev privat.

– Men det er sjovt at se det igen. Det er jo ligesom det, der er magneten, der har trukket mig herhen i dag. At jeg selv har gået her, siger Frederik Andersen.

Frederik Andersen fortæller om sin tid i børnehaven – med et par gamle skolekammerater Christa Petersen og Erik Duus.

Hulvej hvor det går på den nye cykelbane.

75 års fødselsdag

Vi vælger i 2016 at investere i børnehusets fremtid og køber 'den gamle tennisbane'. Dette har været en drøm for børnehuset igennem flere årtier, så da muligheden bød sig, var beslutningen ikke svær. Legepladsen var tiltænkt som cykelbane og er det stadig i dag. Den er dog blevet udvidet med et mindre motorikområde.

Indvielsen fandt sted på børnehusets 75 års fødselsdag, hvor den røde snor blev klippet af den tidligere leder, Gerda Clausen. Hun kæmpede for det grundstykke i mange år, og skulle derfor naturligvis have lov til at indvie banen.

6 16. AUGUST 2016 NYHEDER Lokalavisen

75-årig børnehaven har fået sin anden ungdom

Der er kommet flere børn til, siden børnehaven i Broager blev privat

af Mikkel Hansen

BØRN Broager Private Børnehaven har netop fejret 75 års jubilæum.

Alligevel er institutionen meget ung, for det er mindre end et år siden, at børnehaven blev genfødt som privat.

Frygten for at blive lagt sammen med en anden institution, fik sidste år bestyrelsen af den selvejende børnehaven til at opsiges driftsaftalen med Sønderborg Kommune. Det betyder blandt andet, at kommunen ikke længere henviser børn til institutionen.

Det har ikke fået børnetallet til at falde - tværtimod. Da beslutningen blev truffet sidste år, var der cirka 40 børn i børnehaven.

I dag over der 42 børn og tallet vil stige til 48 i fremtiden, efterhånden som de allerede indskrevne børn begynder. Og flere er der ikke plads til.

"Vi har faktisk venteliste i både 2017 og 2018. Tilgangen af børn har været større end vi forventede. Vi havde faktisk overvejelser om også at tage vuggestuebørn ind, men det er der slet ikke plads til nu. Det viser, at det var en god beslutning at blive privat," fortæller børnehaveder Bodil Tomsen

Ny legeplads

I forbindelse med fejringen af jubilæet blev børnehavens nye legeplads også officielt indviet.

I foråret købte børnehaven et stykke jord fra en nabo-ejendom, og nu er området omdannet til en bane, hvor børnene kan køre ræs i gokarts og på cykler.

"Vi havde ingen gæld i bygningen, så vi har finansieret købet gennem et lån. Det har været et stort ønske gennem mange år," fortæller Bodil Tomsen, der også glæder sig over, at forældre har hjulpet til med at bygge den nye legeplads.

"Vores forældre har altid været gode til at hjælpe, men opbakningen er blevet endnu større, siden børnehaven blev privat."

Legepladsen blev indviet af institutionens tidligere leder, Gerda Clausen, der gennem mange år har kæmpet for at gøre den nye legeplads til virkelighed.

Herefter var Ilse Lauritsen konstitueret leder i et års tid. Gorm Wendt blev leder i 1997 og frem til 2000, hvor Conni Jørgensen var leder i et par måneder indtil Gerda Clausen overtog lederposten i april 2001.

Boy fortæller, at han i 80'erne stadig stod for at indkassere forældrebetalingen. Denne opgave blev dog overtaget af kommunen i starten af hans tid som leder. Børnehaven administrerede også dens egen venteliste - og i 80'erne var børnene op til 4 år før der var plads til dem i børnehaven.

I 1980 køber kommunen grunden hvorpå klatrestativet nu står. Grunden blev stillet til børnehavens rådighed. Herefter gennemgår legepladsen en stor forandring, da der bliver lavet ny indgang til børnehaven, stensætning langs fortovet, vigepladser til biler på gaden. Legepladsen blev ligeledes inddelt i niveauer - ud fra tanken om, at der skulle laves en legeplads, med mange "små rum", så der blev gode muligheder for mange uforstyrrede lege. Hegnet ud til vejen blev bevidst valgt i den lave højde, for at sende signal om åbenhed (en af børnehavens værdier).

Leg og traditioner

Igennem tiden har der på legepladsen været en Ford T, en brandbil, en motorcykel, en robåd samt et skib, som børnene kunne bruge til at lege i (det var før miljø- og sikkerhedskrav blev indført).

10. august 2016

75 års fødselsdag og indvielse af ny legeplads

Igennem tiderne er der skabt forskellige traditioner, hvoraf nogen stadig er gældende for børnehaven - heraf kan nævnes:

Overnatning i børnehaven for de kommende skolebørn. Nisse Pok der kommer på besøg i børnehaven hvert år. Den særlige "Kurvedag" før jul, hvor børnene medbringer en kurv til deres gaver og pynt. Bedsteforældretræf. Samt børnehavens hyggelige sommerfest.

Søsætning af det gode skib 'Mille' august 1985

At privatiseringen blev en stor succes, fik vi allerede at føle det første år. Her måtte vi desværre sige nej til mange børn, som havde et ønske om at være en del af vores børnehus.

Denne tilgang fortsatte og vi oplever stadig en fornuftig tilgang.

Privat børnehave er en succes

Billede fra børnehusets 75 års fødselsdag 2016

I forbindelse med privatiseringen var det tid til omstrukturering i børnehuset. Efter flere faglige drøftelser, blev det besluttet at oprette aldersopdelte grupper:

Modtagergruppen - Krudtuglerne

Mellemgruppen - Mariehønerne

Førskolegruppen - Bjørneungerne

Kommunal eller privat?

Efter byggerod og gravemaskiner skulle der tages stilling til børnehusets fremtid.

På baggrund af faldende børnetal opstod der tvivl om, hvorvidt der var nok børn til at drive fire børnehaver i Broager. Risikoen for lukning eller sammenlægning af børnehaver i byen, blev pludselig en realitet, vi skulle forholde os til. Vi drøftede over en længere periode med bestyrelsen og personalet, hvordan vores fremtid skulle se ud. Hvad havde vi af ønsker og hvad var der af muligheder?

Tanken om privatisering fyldte mere og mere, og af respekt for børnehusets historie, rammer og værdier, valgte vi at have is i maven og tog beslutningen om at blive private.

Det blev en realitet 1. januar 2016 under dygtig ledelse af Bodil Tornø og med stor opbakning fra forældre, bestyrelse og personale.

Vi opsagde vores drift overenskomst med Sønderborg Kommune og skulle nu selv skaffe børn til børnehuset.

En børnehave i udvikling

Børnehaven har gennem alle årene forstået at tilpasse sig samfundets ændringer og skiftende behov. Det betød bl.a. at halvdagsgrupperne blev nedlagt omkring 1998, og børnehaven blev lavet om til heldagsbørnehave. I 2001 blev Broager Børnehaveforeningens vedtægter harmoniseret med Broager Danske Børnehavens Bestyrelse. Således at der nu kun er en bestyrelse der varetager børnehavens drift.

Den faglige udvikling, der er sket indenfor børnehaveområdet gennem en lang årrække, har også altid været en del af børnehavens udvikling. Forandringer og nye pædagogiske tanker er glidende indarbejdet i børnehavens hverdag, således at børnehaven arbejder ud fra tidens aktuelle pædagogiske værdier og normer. Samtidig har vi til stadighed værnet om det "lille hjemlige miljø" børnehaven kan tilbyde.

Bestyrelsen for Broager Danske Folkebørnehave blev ved kommunesammenlægningen i 2007 stillet overfor valget om vi ønskede at forblive selvejende eller blive kommunale. Bestyrelsen valgte blandt andet med respekt for børnehavens historie at forblive selvejende, og vi kunne derfor fejre 70 års fødselsdag som Broager Danske Folkebørnehave den 10. august 2011.

Nu skriver vi år 2021 og denne historie videre skrives i anledningen af børnehusets 80 års fødselsdag med et tilbageblik på de sidste 10 år.

Børnehave i Broager bliver privat

Broager Børnehave bryder ud af det kommunale system og bliver privat børnehave

af Mikkel Hansen

BØRN Broager Børnehave har meddelt Sønderborg Kommune, at institutionen ønsker at blive en privat børnehave.

Børnetallet i Broager er faldende, og samtidigt går udviklingen mod færre, men større institutioner.

Derfor frygter bestyrelsen, at Broager Børnehaven med tiden vil blive sammenlagt med andre institutioner til en større enhed, selvom der endnu ikke foreligger en politisk beslutning om det.

"Vi kan ikke se os selv som medspiller i en storinstitution. Det er ikke de værdier, som vi vil bygge vores institution på. Tryk og nærvær er vigtig for os," siger børnehavens formand Gitte Haase Jørgensen.

Overgangen til skal efter planen ske ved årsskiftet, og der bliver ikke smækket med døren.

"Det er ikke fordi, vi er sure.

Vi vil gerne samarbejde med kommunen. For os handler det bare om at bevare den lille børnehave," siger Bodil Thornø.

I dag er børnehaven selvejende med en driftsafale med kommunen. Den aftale betyder blandt andet, at kommunen henviser børn til børnehaven. Dette stopper, når driftsafalen ophører.

"Det betyder, at forældre aktivt skal vælge vores børnehave til ved at kontakte os," fortæller Gitte Jørgensen.

I august er der åbent hus i børnehaven for alle interesserede.

Børnehaven, der har syv

ansatte, ejer selv bygningerne på Vestergade.

"Der kommer ikke til at ske ændringer; bortset fra at foreldrene slipper for lukkedage," fortæller Bodil Thornø, der fortæller, at prisen forbliver uændret ved skiftet til privat.

Både bestyrelse og personale enige om beslutningen.

"Det er en ressourcekrævende proces, så vi tager kun skridt, fordi der er fuld opbakning," siger Bodil Thornø, der understreger, at også forældrene er positive.

Børnehaven har netop sendt en gruppe børn videre til skole og har for tiden 33 børn. Nor-

Broager Børnehave bliver sandsynligvis privat ved årsskiftet. Foto: Mikkel Hansen

malt ligger børnetallet over 40. Hvis børnehaven som privat får et børnetal på mindst 38, vil bestyrelsen ifølge Gitte Haase Jørgensen være godt tilfreds.

Den hjemlige atmosfære fortsætter

Børnehuset bærer i dag stadig i høj grad præg af den hjemlige atmosfære, som har fulgt børnehuset fra begyndelsen. Vi sætter stadig stor værdi i nærværet, det hjemlige og ordsproget 'glæde ved legen-legen er vejen', som også for Gerda Clausen havde stor værdi i hendes tid som daglig leder.

Gerda Clausen takkede af som daglig leder i 2011, hvorefter Bodil Tornø overtog ledelsen.

Gerda Clausens liv har været børnehaven

AFSKED: Der har kun været fire ledere i Broager Børnehave på 70 år. I går sagde Gerda Clausen farvel.

Af **Holger Jepsen**
Tlf. 7211 4118, hoj@jv.dk

rensens - var der i næsten 40 år.

Gerda Clausen indimellem taler, kransekage, champagne og skål.

BROAGER: - Jeg kommer til at savne dig. Det gør jeg i hvert fald, siger Mathilde.

Hun er godt nok en stor pige på syv år, og derfor går hun i skole nu. Ikke i Broager Danske Folkebørnehaven - eller Broager Børnehaven. I daglig tale.

Den blev grundlagt i 1941 som modtræk til byens tyske børnehaven, og i de 70 år har der kun været fire ledere. Den første Else Jeppesen - senere fru Sø-

Kød og åndelig føde

I går var det så børnehaveder Gerda Clausens tur til at tage afsked. Efter 26 år - de seneste 11 som leder. Hun er 62 år, og vil gerne nå så meget andet.

- Det er mere end et fuldtidsjob, og det har fyldt godt og vel halvdelen af mit liv. Hvis jeg kunne klare det her på deltid, ville jeg fortsætte, for jeg brænder for det her sted. Men det kan man ikke, siger

- Vi har en gård i Skelde med ammekøer. Jeg vil gerne have tid til lidt mere åndeligt input: Deltage i kurser og foredrag, og så er jeg et havemenneske, fortæller Gerda Clausen.

Når hun fra i dag kan koncentrere sig om det åndelige føde og det lækre kød fra Limousinekvæget på Elmstof, er det Bodil Tornø fra Ballum ude vestfra, der tager over som børnehaveder.

Mange børn og voksne mødte op i børnehaven for at hilse af med Gerda Clausen i går.

Under ledelsen af Bodil Tornø skete der store forandringer i børnehuset. I 2013 blev der opført en ekstra tilbygning på 60 m². Denne bygning blev opført i samarbejde med Sønderborg Kommune, som kompensation for overdragelsen af ejerskabet af Nejs Børnegård.

Dansk Børnehaven beder om rene linjer i Broager

BØRN: Broager Danske Børnehaven vil forære kommunen de bygninger, Børnehaven Nejs lejer i dag.

Af **Annette Christensen**
Tlf. 7211 4121, ach@jv.dk

BROAGER: Broager Danske Børnehaven har tilbudt at overdrage Sønderborg Kommune de gældende bygninger, som Børnehaven Nejs i dag lejer sig ind i.

Til gengæld skal kommunen finansiere bygningsmæssige forbedringer i Broager Danske Børnehaven i Vestergade.

Udgifterne for kommunen vil løbe op i cirka 850.000 kroner. Heri indgår tinglysning af børnehavens legeplads, som børnehaven fik af Broager Sparekasse, men hvor kommunen af tekniske årsager stadig formelt står som ejer.

- Vi går ind for aftalen for at få ryddet op i nogle kom-

plicerede ejerforhold, siger formand for Børne- og Uddannelsesudvalget, Tage Petersen (V).

Det glæder formanden for Broager Danske Folkebørnehaven, Britta Johannsen. Hun mener, aftalen har umiddelbare fordele ved at sikre bedre forhold for personalet i børnehaven i Vestergade.

Lettere at blive privat

Men efter at Nejs Børnehaven i 2010 valgte at blive kommunal - i bygningen, ejet af Broager Danske Børnehaven - er det også bedre for kommunen.

- Så er der rene linjer, og de kan også gøre, hvad de vil i fremtiden, siger hun.

- Vi går ind for aftalen for at få ryddet op i nogle kom-

Broager Danske Børnehaven er en populær børnehaven, hvor børn ofte står på venteliste læng.

Arkivfoto: Claus Thorsted

FAKTA ■■■

AFTALEN

■ Til gengæld for at overtage de bygninger, som Børnehaven Nejs bor til leje i, skal kommunen finansiere om- og tilbygning på 50 kvadratmeter samt etablere ventilation i grupperum og toiletter i børnehaven Vestergade 14. Børnehaven skal desuden have tilskødet legeplads på 497 kvadratmeter.

men det blev opgivet på grund af ejerforholdene.

For Britta Johannsen giver aftalen dog andre fordele. For vælger kommunen en vej, der går mod Broager

Danske Børnehaves interesse, bliver det lettere at blive privat børnehaven.

- Det er ikke noget, vi arbejder på. Men så er muligheden der, siger hun.

Broager Danske Børnehaven har 43 børn - og ønsker ikke at blive en storbørnehaven. Sønderborg Kommune tilstræber offentlige enheder med op til 200 børn.

Under opførelsen af tilbygningen flyttede børn og personale til Cathrinesminde Teglværksmuseum. Her opholdte de sig i en barak og i uden-dørs arealerne i et halvt års tid.

Bodil Tornø på Cathrinesminde under opførelse af tilbygningen i 2013.

